

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний авіаційний університет
Освітня програма	48417 Екологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	101 Екологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

21.04.2022 р.

Справа № 2214/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 10 "Природничі науки" у складі:

Коваленко Ігор Миколайович – головуєчий,
Гасюк Іван Михайлович,
Голуб Олександр Андрійович,
Дмитрів Григорій Степанович,
Запотоцький Сергій Петрович,
Заячук Мирослав Дмитрович,
Кохтич Людмила Михайлівна,
Максименко Надія Василівна,
Михайленко Владислав Іванович,
Погребняк Володимир Григорович,
Сонько Сергій Петрович,
Трохимчук Андрій Дмитрович,
Тяпкін Олег Костянтинівич,

за участі запрошених осіб:

Дудар Тамара Вікторівна – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Національний авіаційний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	48417
Назва ОП	Екологія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 13, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Зазначені цілі в ОНП «Екологія» відповідають місії та стратегічним напрямам діяльності Національного авіаційного університету, що визначені Стратегією розвитку НАУ на період до 2030 року» (<https://bit.ly/35udEH9>), Доктриною розвитку університету (<https://bit.ly/3u3yEyx>).

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Процес обговорення ОНП та її компонентів висвітлено в протоколі факультету, який наведено за посиланням (<https://bit.ly/3KL7mTz>), однак із протоколу засідання не підтверджується участь роботодавців і здобувачів вищої освіти в обговоренні ОНП з підготовки докторів філософії, а чотири рецензії роботодавців не мають жодного побажання або зауваження до удосконалення ОНП. Інтереси роботодавців і здобувачів освіти за даною ОНП при формуванні компетентностей та програмних результатів навчання майбутніх фахівців у сфері екології не прослідковуються.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Із відомостей про самооцінювання, а також висновків ЕГ встановлено, що під час формулювання цілей та ПРН ОНП враховано тенденції розвитку спеціальності і ринку праці, галузевий і регіональний контекст, досвід аналогічних українських і зарубіжних ОНП. Однак така інформація не підтверджена відповідними посиланнями на сайт закладу, факультету та кафедри.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Програмні результати навчання ОНП передбачають, що випускники відповідатимуть дескрипторам 8 рівня Національної рамкової кваліфікації для відповідного кваліфікаційного рівня, однак у ОНП не враховані освітні компоненти екологічного спрямування, які забезпечують вирішення екологічних проблем у авіаційній галузі, що є основним напрямом підготовки кадрів вищого закладу освіти. Тобто, не повністю враховані особливості стандарту вищої освіти за спеціальністю «Екологія» за третім рівнем вищої освіти.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

ОНП відповідає вимогам критерію 2.1.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Освітні компоненти ОНП сформовані у логічну взаємопов'язану систему та не в повній мірі забезпечують досягнення загальних і фахових компетентностей і програмних результатів навчання. Є приклади не коректного формування матриці відповідності програмних компетентностей освітнім компонентам, наприклад - ОК 1.2.1 і ОК 1.2.2, а також матриці забезпечення програмних результатів відповідними компонентами ОНП, наприклад – ОК 1.3.2 і ОК 1.3.3. Навчальний план розроблений відповідно ОНП. Враховуючі, що за ОНП навчаються здобувачі-іноземці, бажано підготувати ОНП та все навчально-методичне забезпечення англійською мовою. На даний час на сайті ЗВО англійською мовою наведена інформація: перелік спеціальності, рівні підготовки фахівців, порядок зарахування до закладу та обмежена інформація щодо організації освітнього процесу.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст ОНП у повній мірі відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (101 «Екологія».

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

В університеті розроблено Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (<https://bit.ly/3IjruLu>) та Методичні рекомендації щодо вільного вибору дисциплін (<https://bit.ly/3o0kKJF>). Вибір навчальних дисциплін здійснюється здобувачами освіти у межах, передбачених ОП, та в обсязі, що становить 15 кр. ЄКТС, також аспіранти можуть обирати нефахові ОК у загально-університетському каталозі (<https://bit.ly/32CKTXN>). Здобувачі мають можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію під час вибору не тільки освітніх компонентів вільного вибору, але й при виборі наукового керівника та теми дисертаційного дослідження. Однак як силабуси вибіркового дисциплін, так і робочі програми профільних дисциплін представлені на сайті тільки українською мовою. На жаль, не всі викладачі мають публікації, які відповідають дисциплінам, що викладають. Наприклад, Дудар Т.В читає курс з дисципліни «Геоінформаційні системи в екології», однак не має жодної наукової або навчально-методичної публікації зі згаданої дисципліни. У деяких випадках не працюють, або зовсім відсутні посилання на особисті сторінки викладачів, наприклад Черняк Л.М., які читає декілька дисциплін вибіркового циклу.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Практична підготовка здобувачів регламентується Положенням про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти НАУ (<https://bit.ly/3Gjr8SZ>) та Положенням про проведення асистентської педагогічної практики здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії (<https://bit.ly/3AB54lt>). Однак на сайті кафедри відсутні методичні рекомендації щодо проходження практики, а також відсутні посилання на договори з практичної підготовки здобувачів, а також відсутні приклади щоденників з практичної підготовки.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Погоджуюсь з висновками ЕГ.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт відсутній

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

До підкритерію зауважень немає.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Дуальна форма підготовки здобувачів відсутня.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання за ОНП відповідає вимогам критерію 3.1.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

До підкритерію зауважень немає.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО під час академічної мобільності, регулюється «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність у НАУ» (<https://bit.ly/3kqnQmx>), однак прикладів на визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, в т. ч. під час академічної мобільності, від здобувачів вищої освіти за ОНП не було, що підтверджується і ЕГ.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Окремого положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу у ЗВО немає. Однак пп. 3.34, 3.35, 3.36 «Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю» (<https://bit.ly/3oqZoWi>) містять деякі аспекти такого процесу. Інформації на сайті ЗВО про приклади практичної реалізації визнання результатів неформальної освіти на даній ОНП не було.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

За даною ОНП при реалізації освітнього процесу перевага надається індивідуальній роботі, це дозволяє обрати методи навчання, де враховуються індивідуальні особливості та потреби здобувачів. Це пов'язане з тим, що на кожному курсі навчання навчається 1-2, іноді 3 студенти. Використання інтерактивним методів навчання є ускладненим. У межах ОНП студентоцентрований підхід та принципи академічної свободи реалізуються через вільний вибір тематики наукового дослідження і формування індивідуальної освітньої траєкторії.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих

освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

До підкритерію зауважень немає.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

До підкритерію зауважень немає.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Про те, що викладачі оновлюють зміст освітніх компонентів та ОНП на основі власних наукових і включають свої наукові публікації з результатами наукових досліджень в перелік рекомендованої літератури до дисциплін, на жаль, інформація свідчить тільки про деяких викладачів, наприклад доцент кафедри, к.т.н. Черняк Л.М., яка є членом команди проекту №621138-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE програми ERASMUS+, що виконується на базі кафедри екології, Барановська Л.В.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Погоджуюсь з висновками ЕГ.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Зауважень до підкритерію немає.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Зауважень до підкритерію немає.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ЗВО діє Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю (<https://bit.ly/3oqZoWi>), також Тимчасове положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення та переведення здобувачів (<https://bit.ly/3u4O9GM>). Правила проведення контрольних заходів у ЗВО є доступними, чіткими та зрозумілими для усіх учасників освітнього процесу включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Кодексом честі студента НАУ, розміщений у відкритому доступі на сайті (<https://bit.ly/3rSsEGb>), Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату у НАУ (<https://bit.ly/3o1T3R3>) регулюють у ЗВО процедуру академічної доброчесності. Прикладів її порушення або недотримання з інформації на сайті не виявлено. Однак потребує продовження практика постійного проведення тренінгів, семінарів, консультацій, на яких для учасників освітнього процесу популяризуються принципи, процедури та механізми дотримання академічної доброчесності, розкривається процедура перевірки робіт на академічний плагіат та можливі наслідки за негативний результат такої перевірки.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

На кафедрі працює 4 доктори наук (1 зовнішній сумісник) та 14 кандидатів наук. Більшість НПП випускової кафедри захищали дисертаційні роботи за спорідненою спеціальністю 21.06.01 – екологічна безпека. Науково-педагогічна кваліфікація викладачів підтверджується їх базовою освітою, науковою спеціальністю, вченим званням, а також науковими публікаціями у фахових виданнях, в тому числі представлених у наукометричних системах Scopus/WoS. Викладачі можуть підтвердити свою академічну кваліфікацію науковими публікаціями, а професійну кваліфікацію – відповідними сертифікатами та свідоцтвами про стажування і підвищення кваліфікації. Однак більшість викладачів не має відповідних наукових і навчально-методичних публікацій до ОК, які викладають.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Зауважень до підкритерію немає.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

ОНП та реалізація освітньої діяльності за нею відповідає вимогам підкритерію 6.3.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Інформація про залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків та експертів галузі відсутня.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

До підкритерію 6.5 зауважень немає.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

До підкритерію 6.6 зауважень немає.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

До підкритерію зауважень немає.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

До підкритерію зауважень немає.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Повна відповідність підкритерію 7.3

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Погоджуюсь з висновками ЕГ.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

У ЗВО створена відповідна законодавчо-нормативна база та були проведені роботи зі створення відповідних умов для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. На веб-сайті ЗВО розміщена інформація про інклюзивні умови закладу (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/inklyuzivna-osvita/>).

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Погоджуюсь з висновками ЕГ.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Процедури розроблення, затвердження та періодичного перегляду ОНП в НАУ відбуваються на основі «Положення про освітні програми Національного авіаційного університету» (<https://bit.ly/3sMoKif>), Наказу ректора «Про перегляд освітньо-наукових програм» (<https://bit.ly/32i7atp>). Інформація про активну участь роботодавців в процесі удосконалення ОНП та освітнього процесу відсутня. Рецензії їх не містять жодних побажань і зауважень щодо удосконалення освітнього процесу і ОНП. НЕ активно приймають участь в удосконаленні ОНП і здобувачі освіти.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Згідно відомостям про СО і підтвердження ЕГ, здобувачі залучаються до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери, однак на сайті закладу така інформація висвітлюється не достатньо.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

На сайті ЗВО наведені рецензії на ОНП, однак жодна з них не містить побажань і зауважень щодо удосконалення освітнього процесу і самої ОНП.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Частково верифіковано виконання підкритерію.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Частково верифіковано виконання підкритерію.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Акредитація даної ОП первинна.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Верифіковано виконання підкритерію.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Верифіковано відповідність підкритерію.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін

Інформація про оприлюднення на офіційному вебсайті відповідного проєкту з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів) відсутня на період акредитації ОНП.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Частково підтверджено виконання підкритерію 9.3.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Зауважень до підкритерію немає.

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

Наукові керівники здобувачів є активними науковцями, які публікуються у фахових наукових виданнях України та виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science. Їх публікації і наукова діяльність відповідають тематиці дисертаційних досліджень останніх. Наукова тематика здобувачів освіти відповідає напрямам досліджень їх наукових керівників, однак публікаційна активність здобувачів є дуже низькою. Члени ЕГ відмічають, що на момент проведення експертизи підготовлених до захисту дисертаційних робіт ще не було, тому ЕГ не мала можливості ознайомитися з ними.

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

Погоджуюсь з висновками ЕГ.

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

Наявність міжнародних програм та грантів, а також високий рівень публікаційної активності викладачів, все це надає можливості для більш активного залучення здобувачів до міжнародної академічної спільноти і міжнародної активності. Тому рекомендуємо посилити роботу з залучення аспірантів до програм міжнародного обміну та стажування; сприяти підвищенню публікаційної активності аспірантів у виданнях, що індексуються наукометричними базами SCOPUS, WoS тощо

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Верифіковано відповідність підкритерію.

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

Погоджуюсь з висновками ЕГ.

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію B, E чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

При перегляді ОНП рекомендуємо врахувати затверджений Наказом МОН України №1421 від 23.12.2021 р. стандарт вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем за спеціальністю 101 «Екологія» та передбачити освітні компоненти, які екологічного спрямування, які забезпечують вирішення екологічних проблем у авіаційній галузі, що є основним напрямом підготовки кадрів вищого закладу освіти. Рекомендуємо посилити роботу з висвітлення на сайті закладу проєктів ОНП, навчально-методичного забезпечення для формування пропозицій від стейкхолдерів. Більш активно впроваджувати досвід розробки ОНП як вітчизняних, так зарубіжних ЗВО та висвітлювати цю інформацію на сайті закладу.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

При перегляді й удосконаленні ОНП звернути увагу на формування матриці відповідності програмних компетентностей освітнім компонентам, а також матриці забезпечення програмних результатів відповідними компонентами ОНП. Рекомендуємо більш коректно відноситися до кадрової політики та відповідності публікаційної активності ННП освітнім компонентам, які вони викладають. Удосконалити практична підготовка здобувачів шляхом підготовки на представленні на сайті методичних рекомендацій щодо порядку проходження практичної підготовки з урахуванням освітньої та наукової складових. Активізувати роботу з інформування та організації проходження практичної підготовки за межами України. Враховуючі, що за ОНП навчаються здобувачі-іноземці, бажано підготувати ОНП та все навчально-методичне забезпечення англійською мовою.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рекомендуємо посилити роботу щодо реалізацію права здобувачів за ОНП на академічну мобільність. Висвітлювати інформацію на сайті ЗВО та проводити відповідні семінари та круглі столи для здобувачів складу про можливість їх участі в неформальній / інформальній освіті з відповідним визнанням результатів навчання.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

При оновленні змісту освітніх компонентів та ОНП, викладачі, на основі власних наукових досліджень, мають включати свої наукові публікації з результатами наукових досліджень в перелік рекомендованої літератури до дисциплін. Посилувати академічну мобільність здобувачів. Продовжувати роботу з представлення інформації на сайті закладу англійською мовою щодо формування індивідуальної освітньої і наукової траєкторії здобувачів-іноземців та яким чином поєднується для них навчання і дослідження, яка тематика наукових досліджень для них сформована.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Продовжити практику постійного проведення тренінгів, семінарів, консультацій, на яких для учасників освітнього процесу популяризуються принципи, процедури та механізми дотримання академічної доброчесності, розкривається процедура перевірки робіт на академічний плагіат та можливі наслідки за негативний результат такої перевірки, а інформацію про заходи висвітлювати на сайті закладу.

Критерій 6. Людські ресурси

Рекомендуємо розробити системний комплекс заходів щодо залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців. Продовжувати роботу підвищення професійної кваліфікації викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, запроваджувати і у подальшому інноваційні підходи до цього процесу шляхом залучення до освітнього процесу викладачів-іноземців.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рекомендуємо продовжувати роботу з удосконалення матеріально-технічного та лабораторно-програмного забезпечення освітнього і наукового процесу у закладі. Підвищити інформативність здобувачів про існуючі у закладі інклюзивні освітні умови.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рекомендуємо продовжувати проводити перегляд ОНП із залученням як внутрішніх, так і зовнішніх стейкхолдерів, своєчасно розміщувати проекти ОНП та методичне забезпечення освітнього процесу щодо обговорення та внесення пропозицій для удосконалення. Більш активно залучати до перегляду здобувачів, а також іноземних. Своєчасно висвітлювати інформацію на сайті закладу. Продовжити проведення заходів з популяризації принципів академічної доброчесності, а також особливостей функціонування в університеті системи управління якістю вищої освіти.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Розробити схему обговорення проектів ОНП, НП та робочих програм на сайті та врахування пропозицій всіх стейкхолдерів щодо їх удосконалення, більш активно продовжувати залучати до цього процесу здобувачів, у тому числі і іноземних.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Наявність міжнародних програм та грантів, а також високий рівень публікаційної активності викладачів, все це надає можливості для більш активного залучення здобувачів до міжнародної академічної спільноти і міжнародної активності. Рекомендуємо посилити роботу з залучення аспірантів до програм міжнародного обміну та стажуваннях; сприяти підвищенню публікаційної активності аспірантів у виданнях, що індексуються наукометричними базами SCOPUS, WoS тощо.

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

КОВАЛЕНКО ІГОР МИКОЛАЙОВИЧ